

PRESEK

List za mlade matematike, fizike, astronome in računalnikarje

ISSN 0351-6652

Letnik 19 (1991/1992)

Številka 4

Stran 233

Janez Strnad:

NEWTONOVO JABOLKO IN JABLANA

Ključne besede: fizika, Newton.

Elektronska verzija:

<http://www.presek.si/19/1094-Strnad-Newton.pdf>

© 1992 Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije

© 2010 DMFA - založništvo

Vse pravice pridržane. Razmnoževanje ali reproduciranje celote ali posameznih delov brez poprejšnjega dovoljenja založnika ni dovoljeno.

NEWTONOVA JABOLKO IN JABLANA

15. aprila 1726 je Stukeley kosil z Newtonom v Kensigtonu. O dogodku po kosilu je poročal takole: "V toplem vremenu sva šla na vrt in pila čaj v senci jablan, samo on in jaz. Med drugim mi je povedal, da mu je pojem gravitacije prišel na misel pred časom v popolnoma enakih razmerah. Ko je sedel in razmišljal, je z jablane padlo jabolko. Vprašal se je, zakaj pade jabolko vedno navpično na tla. Zakaj se ne giblje vstran ali navzgor, ampak vedno proti središču Zemlje?"

Conduitovo poročilo potrjuje Stukeleya: "In ko je razmišljal na vrtu, mu je prišlo na misel, da gravitacija (zaradi katere je padlo jabolko na tla) ni omejena samo na določeno razdaljo od Zemlje, ampak sega mnogo dlje... Zakaj ne do Lune, se je vprašal."

Usodo prave jablane v Woolsthorpu (Newtonovem rojstnem kraju, kjer naj bi se pripetil prvotni dogodek v letu 1665 ali 1666, ko je bila cambriška univerza zaradi kuge zaprta, op. prev.) dobro poznamo... Brewster je videl drevo leta 1814 in opazil, da je bilo v slabem stanju. Leta 1820 so ga posekali. Pripravili so potaknjence... Enega izmed poznejših cepičev so leta 1944 poslali v Združene države v sadovnjak Pennsbury Manor v Morrisvillu v zvezni državi Pennsilvaniji, rojstnem kraju Williama Penna. Potaknjenec razraščajočega se drevesa so leta 1954 posadili ob dovozni cesti h knjižnici Babsonovega inštituta v Wellesleyu v zvezni državi Massachusetts. Jabolka s tega drevesa so določili kot *Cvetlico Kenta*. Jabolka s hruškasto obliko uporabljajo za kuhanje in trdijo, da so brez okusa.

prev. in pril. Janez Strnad